

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları İle Güdülenme Düzeyleri Arasındaki İlişki¹

Relationship Between Prospective Teachers' Attitudes Towards Teaching Profession and Their Motivation Levels

Yunus Emre Ömür², Şenay Sezgin Nartgün³

ÖZET

Bu çalışmada, 2012–2013 eğitim öğretim yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıfında eğitim gören öğretmen adayları ile pedagojik formasyon programına devam eden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri, aralarındaki ilişki, cinsiyet ve devam edilen program gibi değişkenlere göre farklılıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma 118 pedagojik formasyon ve 255 eğitim fakültesi öğrencisi ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği” ve “Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin” “Güdülenme Alt Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 17.0 paket programından faydalanılarak yüzde, frekans, Pearson Korelasyon ve Basit Doğrusal Regresyon Analizleri, Kruskal Wallis ve T-Testi kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda elde edilen bulgular ortaya konulmuş ve konuya ilişkin öneriler ileri sürülmüştür.

***Anahtar Sözcükler:** Pedagojik Formasyon, Tutum, Güdülenme, Öğretmen Adayı, Eğitim Fakültesi*

ABSTRACT

This study investigates the relationship between prospective teachers' attitudes towards teaching profession and their motivation levels. The universe of the study consists of 118 pedagogical proficiency students and 255 education faculty students. Data has been collected with “Attitudes Towards Teaching Profession Scale” and “Motivational Sub-scale of Motivational and Learning Strategies Scale”. SPSS 17.0 software has been utilized, and Pearson Correlation, simple linear regression analysis, Kruskal Wallis and t-test have been used while analyzing the collected data. In this paper, the findings of the study are presented and some suggestions are proposed.

***Keywords:** Pedagogical proficiency, Attitude, Motivation, Prospective Teachers, Faculty of Education*

İnsanlar genel olarak bir durum, olay veya hareket karşısında bir takım davranışlarda bulunurlar. Bu davranışlar genellikle aynı yönde olma eğilimi gösterir. Bu eğilim insanların tutumu olarak da tanımlanabilir.

¹ 22. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, yunus.emre.omur@gmail.com

³ A.İ.B.Ü. Eğitim Bilimleri Bölümü. Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Ana Bilim Dalı, szbn@yahoo.com

Tutum

Tutum kavramı Budak (2005) tarafından kişinin belli bir insana, gruba, nesneye, olaya vb. yönelik olumlu veya olumsuz bir şekilde düşünmesine, hissetmesine veya davranmasına yol açan oldukça istikrarlı, yargısal eğilim olarak tanımlanmaktadır. Balcı da (2005) tutumun; (1) bireyin belli kişi ya da objelere ilgili inanç ve fikirleri olan bilişsel öge, (2) bireyin kişi ya da objelere karşı duygularını içeren duygusal öge ve (3) bireyin tepkilerini kapsayan davranışsal öğeden oluştuğunu belirtmektedir.

Öğretmenlik mesleği de, bireylerin öğrenmelerinin belli bir amaç doğrultusunda başlatılması, yönlendirilmesi, kolaylaştırılması ve gerçekleştirilmesi sürecine ilişkin etkinlikleri kapsayan mesleğin adıdır (Üstüner, 2006). Bu tanımlar çerçevesinde, öğretmen adaylarının eğitim fakültelerinde aldıkları eğitimin kendilerine, bilginin yanı sıra bu bilgiyi etkin bir şekilde kullanabilecek becerileri de kazandırması beklenmektedir. Mesleki eğitimleri süresince edindikleri alan bilgisine sahip olmak, öğretmenlik mesleğini başarılı bir şekilde ve profesyonelce yapmak için tek başına yeterli değildir. Bunun yanı sıra öğretmen, öğrencilerine öğrenmenin yollarını öğretirken öncelikle ne öğreteceğini, nasıl öğreteceğini bilmeli, kendisiyle ve çevresiyle barışık olmalı, mesleğini severek ve isteyerek yapmalıdır (Ocak, 2005). Bireyin, mesleğini severek ve isteyerek yapabilmesi için öncelikle mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olması gerekmektedir. Ayrıca, mesleğine karşı olumlu tutum sergileyen bir bireyin, o meslekten edindiği iş doyumunu düzeyinin de yüksek olması beklenmektedir. Nitekim Robbins de (1994) mesleğe karşı sahip olunan tutumun, iş doyumunun bileşenlerinden biri olduğunu belirtmiştir. Baron ve Byrne (1988) ise, bireylerin sahip oldukları tutumların, hayat tarzı ve meslek seçimi gibi konulara ilişkin verdikleri kararları etkilediğini belirtmişlerdir. Bir mesleğe yönelik tutumları da temel olarak o mesleğin edinildiği eğitim kurumu, sonrasında ise meslek hayatındaki tecrübeleri şekillendirmektedir. Bu noktada, öğretmen adaylarının, üniversite eğitimlerinin sonrasında yapacakları mesleklerine yönelik tutumları oldukça önemlidir. Mesleğinin asıl amacı kalıcı ve istendik yönde davranış değişikliği meydana getirmek olan öğretmenin mesleğine yönelik tutumları, kendisinin mesleğini ne ölçüde başarılı ve severek yaptığının yanı sıra, öğrencilerinin davranışlarına da yansiyacaktır. Çünkü öğretmenler, öğrencilere model teşkil etmektedirler ve çocuklar, kendi güdülerini kadar hem yetişkin hem de akranların, özellikle öğretmenlerin rolleriyle özdeşleşerek tutum ve değer kazanmaktadırlar (Sünbül, 2003). Ayrıca Peck, Fox ve Morston (1977), öğretmenliğe karşı pozitif tutum sergileyen öğretmenlerin öğrencilerinin özsayıgılarının daha yüksek olduklarını ortaya koymuşlardır (Aktaran; Bishay, 1996).

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde, Çapri ve Çelikkaleli (2008) ve Demirtaş, Cömert ve Özer (2011) öğretmen adaylarının mesleki tutumları ile yeterlilik inançlarını, Çiğdem ve Memiş (2011) sınıf öğretmenliği adaylarının öğrenme stilleri ile mesleğe ilişkin tutumlarını, Başbay, Ünver ve Bümen (2009) ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını Önen ve Ulusoy (2012) ise öğretmen adaylarının kişilerarası ilişki boyutları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemişlerdir. Sawyer ve Kaufman (2004) ilköğretim öğretmenlerinin özyeterlilik algılarını, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve eğitim uygulamaları tercihlerini tepkisel sınıf yaklaşımıyla ilişkilendirerek inceledikleri görülmektedir.

Güdülenme

Güdü kavramını Dilekmen ve Ada (2005) ile Wlodoskide (1999) bir hedefe doğru davranışı harekete geçiren, sürdüren ve yönlendiren güç ya da doğal kapasite olarak tanımlamıştır. Bireyleri güdüleyen kaynaklar içsel ve dışsal olmak üzere iki grupta incelenmektedir. İçsel güdülenme, bir şeyi sadece doğal olarak eğlenceli ve ilginç olduğu için yapmak anlamına gelirken dışsal güdülenme, bir şeyi istendik bir sonuca ulaştırdığı için yapmak anlamına gelmektedir (Ryan ve Deci, 2000). İçten güdülenmiş bir birey, ulaşmak istediği hedef için gerekli çabayı özgür iradesiyle gösterirken, dıştan güdülenmiş bir birey ise bu çabayı çeşitli cezalardan ya da kısıtlamalardan kaçınmak veya maddi bir kazançla ulaşmak amacıyla gösterebilir. Dışsal motivasyon kaynaklarına sahip olan öğretmenler amaç odaklı etkinliklere yönelirken, içsel motivasyona sahip olanlar davranışlarını iç dinamikleriyle yönlendirirler (Ryan ve Deci, 2000). Bir diğer deyişle, içsel motivasyon sahibi kişiler, hedeflerine ulaşabilmek için gereksinim duyduğu çabanın çok daha üstünde bir çaba gösterebilecekken dışsal olarak motive olmuş kişiler ise asgari düzeyde çabayla ulaşmak istenen hedefe varacaklardır. Konu ile ilgili yapılan deneysel çalışmalar incelendiğinde, maddi ödül ve çıkarlara yönelik oluşturulmuş dışsal hedeflere sahip olan bireylerin iyi oluş düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir (Kasser ve Ryan, 1996). Ayrıca içsel hedefler, en temel ve doğal psikolojik ihtiyaçları daha iyi bir şekilde karşılamaktadırlar (Kasser ve Ryan, 1996). Çünkü dışsal güdülenmiş hedeflere ulaşmak için gösterilen çaba, o hedefe ulaşıldığında elde edilecek olan maddi kazanç ortadan kalktığında gösterilmeyebilir. Bu noktada, öğrenmeye açık ve istekli olmaları açısından öğretmenlerin dışsal güdülenmelerinden içten güdülenmiş olmaları daha tercih edilir bir durum olacaktır. Ayrıca, öğretmenin güdülenme düzeyi ve türü sadece öğretmenin kendisinin öğrenmeye olan tutumunu değil, aynı zamanda öğrencilerinin güdülenmeleri üzerinde de etkisi olacaktır. Çünkü öğretmenlerinin güdülenme türü ve düzeyi ile eğitsel davranışlarına yönelik algıları öğrencilerin, içsel güdülenme düzeylerini ve otonomilerini etkilemektedir. (Bieg ve Mittag, 2009; Fischer ve Rustemeyer, 2007; Aktaran, Bieg ve arkadaşları, 2011). Akademik anlamda güdü eksikliği durumunda birey, zorluklar karşısında hemen vazgeçerek, sabırsızlık, sebatsızlık ve yaptığı işten zevk almama gibi davranışlar sergileyecektir (Colengelo, 1997; Aktaran; Terzi ve arkadaşları, 2012). Jesus ve Conboy'a (2001) göre güdülenmesi yüksek bir öğretmen (1) eğitimde reformların gerçekleştirilmesinde, (2) ortaya çıkan değişimlerin uygulanmasında ve son olarak (3) öğretmenin kendisinin doyumuna ulaşmasında başarılı olması önemlidir.

Literatür incelendiğinde ise Bishay'ın (1996) öğretmen motivasyonu ve iş doyumunu, Barlı ve arkadaşlarının (2005) ilköğretim okul öğretmenlerinin motivasyonlarını, Yazıcı'nın (2009) öğretmenlik mesleği, motivasyon kaynakları ve temel tutumlarını, Jesus ve Conboy'un (2001) ise öğretmen motivasyonuna etki eden faktörlerden biri olan stresi incelediği görülmektedir.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Güdülenme

Bilindiği üzere güdülenme düzeyi yüksek ve içten güdülenmiş bireyler, hedeflerine ulaşmak için daha çok çaba harcayacaklar, karşılaştıkları zorluklar karşısında daha mücadeleci bir tavır sergileyecekler, işlerini severek yapacaklar ve yaptıkları işten elde ettikleri doyum

düzeyi de daha yüksek olacaktır. Çünkü bireyi doyum elde etmek için başarmaya iten içsel motivasyondur (Akbaba, 2006). Yaptığı işten elde ettiği doyum düzeyi düşük olan birey ise, işe karşı birtakım olumsuz tutumlar geliştirebilecektir (Taşdan ve Tiryaki, 2008). Mesleğine karşı olumsuz birtakım tutumlar geliştirmiş bir öğretmenin de, mesleğini başarılı bir şekilde ve profesyonelce yapması beklenemez. Öğretmenlerin aldığı eğitim, edindiği tecrübeler gibi değişkenler doğrultusunda sonradan gelişen tutumlarının, güdülenme düzeyleriyle de ilişkili olduğu düşünülmüştür. Bu noktada, henüz mesleki eğitimlerini tamamlamamış öğretmen adaylarının, meslek hayatlarına başlamadan önce öğretmenliğe yönelik tutumlarının ve güdülenme düzeylerinin de nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi ve istihdam edilmesi açısından önem arz ettiği açıktır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, Eğitim Fakültesi 4. sınıf ve Pedagojik Formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, şu alt problemlere cevap aranmıştır;

1. Öğretmen adaylarının;
  - a. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları nasıldır?
  - b. Güdülenme düzeyleri nasıldır?
2. Öğretmen adatlarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeyleri kişisel değişkenlere göre (cinsiyet, devam edilen program) anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğretmen adaylarının güdülenme düzeyleri, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını yordamakta mıdır?

YÖNTEM

Model

Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bu yaklaşımda araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içerisinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2002). İlişkisel tarama ise iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır (Büyüköztürk, Kılıç Çakman, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın iki çalışma evreni bulunmaktadır. Bunlardan biri 2012-2013 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde öğrenim gören pedagojik formasyon öğrencileri oluşturmaktadır. Birinci çalışma evreni kapsamında toplam 200 öğrenci bulunmaktadır. Elde edilen sonuçların genellenebilmesi için örneklem alma yoluna gidilmemiş ve araştırmanın yapıldığı zaman aralığında derslere devam eden ve gönüllü olarak katılmak

isteyen 118 kişi ile yürütülmüştür. Pedagojik formasyon öğrencilerinin demografik özellikleri incelendiğinde % 25.4'ü kadın, % 74.6'sı erkektir. %33.9'u Matematik ve Fen Bilimleri, %51.7'si Sosyal Bilimler, %14.4'ü Sağlık Bilimleri bölümlerinden mezun olmuşlardır. Yaşlara göre dağılımları % 19.5'i 21-23 yaş, % 60.2'si 24-26 yaş, % 20.3'ü 27 yaş ve üzeridir.

Araştırmanın ikinci çalışma evrenini ise 2012-2013 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. İkinci evren kapsamında toplam 1049 öğrenci bulunmaktadır. Evrenin bütününe ulaşamayacağı için örneklem alma yoluna gidilmiş ve araştırma basit tesadüfi örneklem alma yoluyla seçilen ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 255 katılımcı ile yürütülmüştür. Araştırmaya katılan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin demografik özellikleri incelendiğinde % 65.1'nin kadın, % 34.9'unun erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların bölümlere göre dağılımı şöyledir: % 14.9'u İngilizce, % 6.3'ü resim, % 19.6'sı matematik, % 8.6'sı fen, % 8.2'si sınıf, % 9'u sosyal, % 9.8'i Türkçe, % 12.9'u özel eğitim ve % 10.6'sı BÖTE'dir. Yaşlara göre dağılımları % 6.3'ü 18-20 yaş, % 82.4'ü 21-23 yaş ve %11.4'ü 24 yaş ve üzeridir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek üzere “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ve güdülenme düzeylerini belirlemek üzere ise “Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin” güdülenme alt ölçeği kullanılmıştır.

“Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek üzere Üstüner (2006) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 34 madde ve tek boyuttan oluşan bir ölçektir. Ölçek (1), Hiç katılmıyorum (2), Kısmen katılıyorum (3), Orta düzeyde katılıyorum (4), Çoğunlukla katılıyorum (5) Tamamen Katılıyorum olarak puanlandırılabilen 5'li Likert tipi bir ölçektir. Cronbach Alfa: 0.93. Ölçeğin bu çalışmadaki Cronbach Alfa değeri ise 0.95 bulunmuştur. Öğretmen adaylarının güdülenme düzeylerini ölçmek için ise Büyüköztürk (2004) tarafından geliştirilen “Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin” “Güdülenme Alt Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, ‘benim için kesinlikle yanlış’ seçeneğinden ‘benim için kesinlikle doğru’ seçeneğine doğru puanlanabilen 7'li Likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Ölçek “Kontrol İnancı”, “İçsel Hedef Düzenleme”, “Dışsal Hedef Düzenleme”, “Özyeterlilik”, “Görev Değeri”, ve “Sınav Kaygısı” boyutlarından oluşan Güdülenme Alt Ölçeği'nin Cronbach Alfa katsayısı 0.86'dır. Ölçeğin bu çalışmadaki Cronbach Alfa değeri ise 0.87 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi SPSS 17.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde yüzde, frekans, t-testi, korelasyon ve basit doğrusal regresyon analizlerinden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde alt problemlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları

Tablo 1’de eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir.

Tablo 1.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının puan ortalamaları ve standart sapmaları

	Boyutlar	N	$\bar{X}$	SS
Eğitim Fakültesi	Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Toplam Tutum	255	3,87	0,74
Pedagojik Formasyon	Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Toplam Tutum	118	4,09	0,47

Tablo 1 incelendiğinde eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının $\bar{X}=3,87$ ile ‘çoğunlukla katılıyorum’ düzeyinde olduğu görülmektedir. Pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanlarının $\bar{X}=4,09$ ile ‘çoğunlukla katılıyorum’ düzeyinde ve eğitim fakültesi öğrencilerinden daha yüksekte olduğu görülmektedir.

Öğretmen Adaylarının Güdülenme Düzeyleri

Tablo 2’de çalışmaya katılan öğretmen adaylarının güdülenme düzeylerine ilişkin puanlarının aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir.

Tablo 2

Eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon öğrencilerinin güdülenme düzeylerine ilişkin puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları

	Boyutlar	N	$\bar{X}$	SS
Kontrol İnancı	Eğitim Fakültesi	255	4,62	0,89
	Formasyon	118	4,68	0,97
İçsel Hedef Düzenleme	Eğitim Fakültesi	255	1,04	1,04
	Formasyon	118	5,05	0,92
Dışsal Hedef Düzenleme	Eğitim Fakültesi	255	1,24	1,24
	Formasyon	118	2,95	0,43
Özyeterlilik	Eğitim Fakültesi	255	0,99	0,97
	Formasyon	118	5,16	0,89
Görev Değeri	Eğitim Fakültesi	255	1,06	1,06
	Formasyon	118	5,01	0,94
Sınav Kaygısı	Eğitim Fakültesi	255	3,4	1,16
	Formasyon	118	3,1	1,21
Toplam Ölçek	Eğitim Fakültesi	255	4,57	0,72
	Formasyon	118	4,56	0,64

Tablo 2 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin güdülenme düzeylerine ilişkin puanlarının ortalamasının $\bar{X}=4,57$ ile orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Yine Tablo 2'ye göre pedagojik formasyon öğrencilerinin güdülenme düzeylerine ilişkin puanlarının ortalamasının $\bar{X}=4,56$ ile orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Güdülenme Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılığını ortaya koymak için yapılmış t-testi sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre incelendiği t-testi tablosu

Alt Boyutlar		Değişken	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Kontrol İnancı	Eğitim Fakültesi	Erkek	89	4,5815	0,93372	253	-0,575	0,566
		Kadın	166	4,6491	0,87515	253		
	Formasyon	Erkek	30	4,6667	1,11482	116	-0,114	0,909
		Kadın	88	4,6903	0,92847	116		
İçsel Hedef Düzenleme	Eğitim Fakültesi	Erkek	89	4,8876	1,07596	253	-1,045	0,297
		Kadın	166	5,0316	1,03432	253		
	Formasyon	Erkek	30	5,025	0,64777	116	-0,235	0,815
		Kadın	88	5,0625	1,00448	116		
Dışsal Hedef Düzenleme	Eğitim Fakültesi	Erkek	89	4,1938	1,19703	253	-1,197	0,233
		Kadın	166	4,3901	1,27459	253		
	Formasyon	Erkek	30	3,05	0,34366	116	1,433	0,154
		Kadın	88	2,9176	0,46381	116		
Özyeterlilik	Eğitim Fakültesi	Erkek	89	4,9045	0,98317	253	-0,453	0,651
		Kadın	166	4,9639	1,00586	253		
	Formasyon	Erkek	30	5,0208	0,92445	116	-1,046	0,298
		Kadın	88	5,2188	0,88454	116		
Görev Değeri	Eğitim Fakültesi	Erkek	89	4,6835	1,05351	253	-2,882	0,004*
		Kadın	166	5,0793	1,04103	253		
	Formasyon	Erkek	30	4,6556	1,13372	116	-2,474	0,015*
		Kadın	88	5,1402	0,84603	116		
Sınav Kaygısı	Eğitim Fakültesi	Erkek	89	3,3303	1,06434	253	-0,697	0,486
		Kadın	166	3,4373	1,22016	253		
	Formasyon	Erkek	30	3,4	1,1803	116	1,538	0,127
		Kadın	88	3,0068	1,21918	116		
Toplam	Eğitim Fakültesi	Erkek	89	4,4723	0,70369	253	-1,705	0,89
		Kadın	166	4,6341	0,73223	253		
	Formasyon	Erkek	30	4,5065	0,74027	116	-0,533	0,582
		Kadın	88	4,5825	0,61797	116		
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Eğitim Fakültesi	Erkek	89	3,5988	0,81337	253	-4,262	0,000*
		Kadın	166	4,0272	0,66735	253		
	Formasyon	Erkek	30	4,0353	0,53721	116	-0,807	0,421
		Kadın	88	4,117	0,45787	116		

*p<0.05

Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, güdülenme ölçeğinin toplam puanına ilişkin anlamlı bir farklılık gözlenmezken ($p > ,05$) güdülenme ölçeğinin ‘görev değeri’ alt boyutunda anlamlı bir farklılık gözlemlenmiş ($p < ,05$) ve kadın öğrencilerin ortalamalarının ($\bar{X}= 5,0793$) erkek öğrencilerin ortalamalarından ($\bar{X}= 4,6835$) daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelendiği t-testi sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmiş ($p < ,05$) ve kadın katılımcıların ortalamalarının ($\bar{X}= 4,0272$) erkeklerinkinden ($\bar{X}= 3,5988$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Yine Tablo 3 incelendiğinde pedagojik formasyon öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir ($p > ,05$). Anlamlı farklılık sadece güdülenme ölçeğinin ‘görev değeri’ boyutunda gözlenirken, kadın öğrencilerin ($\bar{X}= 5,1402$) puanlarının, erkek öğrencilerinkinden ($\bar{X}= 4,6556$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve güdülenme düzeylerinin pedagojik formasyon ve eğitim fakültesi değişkenlerine ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve güdülenme düzeylerinin pedagojik formasyon ve eğitim fakültesi değişkenlerine ilişkin t-testi sonuçları

Ölçek	Alt Boyutlar	Değişken	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Güdülenme Ölçeği	Kontrol İnancı	Formasyon	118	4,6843	0,97426	371	0,574	0,566
		Eğitim Fakültesi	255	4,6255	0,89478	371		
	İçsel Hedef Düzenleme	Formasyon	118	5,053	0,92441	371	0,636	0,525
		Eğitim Fakültesi	255	4,9814	1,04918	371		
	Dışsal Hedef Düzenleme	Formasyon	118	2,9513	0,43884	371	-15,564	0,00*
		Eğitim Fakültesi	255	4,3216	1,24922	371		
	Özyeterlilik	Formasyon	118	5,1684	0,89505	371	2,096	0,037*
		Eğitim Fakültesi	255	4,9431	0,99646	371		
	Görev Değeri	Formasyon	118	5,0169	0,94643	371	0,663	0,507
		Eğitim Fakültesi	255	4,9412	1,06031	371		
	Sınav Kaygısı	Formasyon	118	3,1068	1,2166	371	-2,226	0,027*
		Eğitim Fakültesi	255	3,40	1,16714	371		
	Toplam	Formasyon	118	4,5631	0,64877	371	-1,193	0,847
		Eğitim Fakültesi	255	4,5776	0,72514	371		
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Formasyon	118	4,0962	0,47822	371	3,395	0,001*	
	Eğitim Fakültesi	255	3,8779	0,74862	371			

* $p < 0.05$

Tablo 4’de verilen t-testi sonuçları incelendiğinde güdülenme ölçeğinin ‘dışsal hedef düzenleme’ boyutunda pedagojik formasyon öğrencileri ile ($\bar{X}= 5,053$) eğitim fakültesi öğrencileri ($\bar{X}= 4,9814$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ve pedagojik formasyon öğrencilerinin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür ($p < ,05$). Güdülenme ölçeğinin ‘özyeterlilik’ boyutunda da pedagojik formasyon öğrencileri ($\bar{X}= 5,1684$) ile eğitim fakültesi öğrencileri ($\bar{X}= 4,9431$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ve pedagojik formasyon öğrencilerinin ortalamalarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır ($p < ,05$). Yine güdülenme ölçeğinin ‘sınav kaygısı’ boyutunda pedagojik formasyon öğrencileri ($\bar{X}= 3,1068$) ile eğitim fakültesi öğrencileri ($\bar{X}= 3,40$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüş ve eğitim fakültesi öğrencilerinin ortalamalarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Güdülenme ölçeğinin toplam puanlarına ilişkin eğitim fakültesi öğrencileri ile pedagojik formasyon öğrencileri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4’e göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin toplam puanında ise eğitim fakültesi öğrencileri ($\bar{X}= 3,8779$) ile pedagojik formasyon öğrencilerinin ortalamaları ($\bar{X}= 4,0962$) arasında pedagojik formasyon öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p < ,05$).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin ve pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan pearson çarpım moment korelasyon analizi sonuçları

Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum		Kontrol İnancı	İçsel Hedef Düzenleme	Dışsal Hedef Düzenleme	Özyeterlilik	Görev Değeri	Sınav Kaygısı	Toplam Güdülenme
Eğitim Fakültesi	<i>r</i>	0,238	0,417	0,132	0,353	0,533	0,07	0,423
	<i>p</i>	,00*	,00*	0,03*	,00*	,00*	0,91	,00*
	<i>N</i>	255	255	255	255	255	255	255
Pedagojik Formasyon	<i>r</i>	-0,086	0,168	-0,101	0,099	0,259	-0,082	0,061
	<i>p</i>	0,355	0,068	0,277	0,287	,005*	0,378	0,51
	<i>N</i>	118	118	118	118	118	118	118

* $p < 0.05$

Tablo 5 incelendiğinde, eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeyleri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = ,423$; $p < ,01$). Tablo 5’e göre eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme ölçeğinin ‘kontrol inancı’ arasında düşük düzeyde, pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = ,238$; $p < ,01$). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme ölçeğinin ‘içsel hedef düzenleme’ boyutu ile orta düzeyde, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi vardır ($r = ,417$; $p < ,01$). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme ölçeğinin ‘dışsal hedef düzenleme’ boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve istatistiksel

olarak anlamlı bir ilişki olduğu Tablo 5’de görülebilmektedir ($r = ,132$; $p < .05$). Tablo 5’e göre, eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme ölçeğinin ‘özyeterlilik’ boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($r = ,35$; $p < .01$). Eğitim fakültesi son sınıfında okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme ölçeğinin ‘sınav kaygısı’ boyutu arasında herhangi bir ilişki olmadığı Tablo 5’de görülebilmektedir ($r = ,07$; $p > .05$). Pedagojik Formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçlarına göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemiştir. ($r = ,061$; $p > .05$)($r = ,061$; $p > .05$) Anlamlı ilişki sadece pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme ölçeğinin ‘görev değeri’ boyutunda görülmüştür. ($r = ,259$; $p = .05$)

Tablo 6’da eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını yordamasına ilişkin yapılan Basit Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 6.

Eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını yordamasına ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	Standardize β	Standart Hata	F	R	R ²	p
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Güdülenme Düzeyleri	0,437	0,423	0,059	55,148	0,423	0,179	,000*
Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Güdülenme Düzeyleri	0,045	0,061	0,068	0,436	0,061	0,004	0,510

* $p < 0.05$

Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını ne şekilde yordadığını ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin güdülenme düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmiş ($R = 0,423$, $R^2 = 0,179$) ve güdülenme düzeylerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür ($F(1-253)=55,148$, $p < 0,01$) Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin güdülenme düzeyleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının %18’ini açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değişkenin katsayısının ($B = 0,423$) anlamlılık testi de, güdülenme düzeyinin anlamlı bir yordayıcı olduğunu göstermektedir ($p < 0,01$). Pedagojik Formasyon öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını ne şekilde yordadığını ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, pedagojik formasyon öğrencilerinin güdülenme düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiş ($R = 0,061$, $R^2 = 0,004$) ve güdülenme düzeylerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür ($F(1-116)=0,436$, $p > 0,01$).

SONUÇ ve TARTIŞMA

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına ve güdülenme düzeylerine ilişkin puan ortalamaları incelendiğinde hem eğitim fakültesi öğrencilerinin, hem de pedagojik formasyon öğrencilerinin mesleğe ilişkin tutumları ile güdülenme düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Bu sonuçlara benzer şekilde Çapa ve Çil de (2000) kadın öğretmen adaylarının mesleklerine erkeklerden daha çok saygı duyduğunu ve mesleklerini daha çok sevdiğini ortaya çıkarmıştır. Yine benzer bir şekilde Tekerek ve Polat da (2011) kadın öğretmen adaylarının tutumlarının, erkeklerinkinden daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuca yol açan sebeplerden birinin de toplumda, öğretmenliğin kadınlara daha uygun bir meslek olduğu genel kanısının olduğu ileri sürülebilir. Bu kanı, kadın öğretmen adaylarının mesleklerini erkeklerden daha çok benimseyerek daha olumlu tutumlar geliştirmesine sebep olmuş olabilir. Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ise cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu doğrultuda Özkan da (2012) pedagojik formasyon öğrencileriyle yaptığı çalışmada benzer sonuçlar elde ederek formasyon öğrencilerinin cinsiyetlerinin, mesleğe ilişkin tutumlarını etkilemediğini bulmuştur. Bunun sebebinin, pedagojik formasyon öğrencilerinin çoğunluğunun öğretmenliği en başından beri bir meslek olarak değil de, işsizlik problemi yüzünden alternatif bir çözüm yolu olarak görmelerinden kaynaklandığı, mezun oldukları alanda istihdam edilememelerinin cinsiyetin mesleki tutumları üzerindeki etkisinin önüne geçtiği düşünülmüştür.

Ayrıca hem pedagojik formasyon öğrencilerinin, hem de eğitim fakültesi öğrencilerin güdülenme puanları, güdülenme ölçeğinin toplamında cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermezken, güdülenme ölçeğinin 'görev değeri' alt boyutunda kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermiştir. Tümkaya ve İflazoğlu'nun da (2008) aynı güdülenme ölçeğini kullanarak yaptıkları çalışmalarında, eğitim fakültesi öğrencilerinin güdülenme düzeyleri, ölçeğin sadece 'görev değeri' boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir.

Öğretmen adaylarının güdülenme düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları incelendiğinde ise eğitim fakültesi öğrencilerinin güdülenme düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilirken, pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının güdülenme düzeylerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ne derecede yordadığını tespit etmek için yapılan analizler sonucunda ise eğitim fakültesi öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının %18'ini yordadığı, pedagojik formasyon öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin ise tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuca kaynaklık eden sebebin, eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin eğitimi üniversiteye girdikleri ilk yıldan itibaren almaları olduğu söylenebilir. Üniversite eğitimlerinin tamamı boyunca öğretmenlik mesleğine odaklanmış bireylerin güdülenme düzeylerinin, mesleğe yönelik tutumları üzerinde

etkili olması, öğretmenliği üniversite eğitimini tamamladıktan sonra ve alanlarında iş bulamadıkları için tercih eden bireylerinkine göre daha yüksek olması beklendik bir durumdur.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri, eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon değişkenlerine göre incelendiğinde ise, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumda pedagojik formasyon öğrencileri lehine anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Güdülenme düzeyinde ise ölçeğin toplamında anlamlı farklılığa rastlanmazken, güdülenme ölçeğinin sınav kaygısı boyutunda eğitim fakültesi öğrencileri lehine, özyeterlilik boyutunda ise pedagojik formasyon öğrencileri lehine anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Tutumda gözlenen bu farklılığın nedenlerinden birinin de, eğitim fakültesi öğrencileri fakülteye öğretmen olma amacıyla girerek üniversite öğrenimleri boyunca öğretmenlik mesleğine odaklanırken, pedagojik formasyon öğrencilerinin çoğunun öğretmenliği kendi alanlarında iş bulamadıkları için bir alternatif olarak görmelerinden kaynaklandığı düşünülmüştür. Güdülenme ölçeğinin özyeterlilik boyutunda pedagojik formasyon öğrencileri lehine farklılık ortaya çıkması da, formasyon öğrencilerinin üniversite eğitimlerini bitirmiş olmaları ve üniversite eğitimleri boyunca da alanları ile ilgili teorik olarak daha yoğun çalışmış olmalarına bağlanabilir. İlgili literatür incelendiğinde Gürbüz ve Kışoğlu'nun (2007) eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ile formasyon öğrencilerinin tutumları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmediği görülmektedir. Şimşek ise (2005) çalışmasında eğitim fakültesi öğrencilerinin, öğretmenliğin herkes tarafından yapılamayacağına ilişkin görüşlerinin fen edebiyat fakültesi mezunu öğretmenlere göre daha olumlu olduğunu tespit etmiştir.

ÖNERİLER

Kadın öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarının erkek öğretmen adaylarından yüksek olmasının, öğretmenlik mesleğine ilişkin toplumda var olan 'kadın mesleği' kanısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Erkek adayların tutumlarının daha da yükseltilmesi adına bu genel kanının kırılmasının erkek adayların tutumlarını iyileştireceği söylenebilir. Bu doğrultuda öğretmenlik eğitimleri süresince öğretmen adaylarında öğretmenlik mesleğinin profesyonel beceriler gerektiren bir meslek olduğu ve cinsiyetin bu konuda öne çıkmadığına yönelik bir algı oluşturulmalı ve bunun için de öğretim üyeleri tarafından çeşitli eğitimsel çalışmalar tasarlanmalıdır.

Yine benzer bir şekilde, kadın adayların görev değeri boyutuna ilişkin görüşlerinin daha olumlu olması, kadın adayların erkek adaylarla karşılaştırıldığında üzerlerine düşen görevleri yerine getirmede daha istekli olduğunu göstermektedir. Erkek adayların görev değeri düzeyleri, onlara sorumluluk bilinci kazandırarak kadın adayların seviyesine çekilebilir. Bunun için erkek adayların da en az kadın adaylar kadar eğitimlerinin uygulama kısmına önem vermeleri sağlanmalıdır. Böylelikle erkek öğretmen adayları da mesleklerinin önemi ve gereklerine ilişkin daha olumlu tutum ve tavır içinde olabilirler.

Öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutumların geliştirilmesi için lisans eğitiminin amacı ile mezun olduğunda yapılacak işin benzerlik göstermesi uygun olabilir. Diğer bir deyişle bireyleri lisans eğitimini aldığı mesleği yapmaya yönlendirecek, eğitiminin dışında bir mesleği tercih etmek zorunda bırakmayacak eğitim ve istihdam politikaları hayata

gerçirilmelidir. Böylelikle öğretmenlik mesleğini daha profesyonelce icra edebilen bireylerin yetiştirilmesine ve istihdam edilmesine katkı sağlanmış olabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Balcı, A (2005). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Tek Ağaç Basım Yayım.
- Barlı, Ö. Bilgili, B. Çelik, S. ve Bayrakçeken, S. (2005). İlköğretim okul öğretmenlerinin motivasyonları: Farklılıkların ve sorunların araştırılması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 391-417.
- Baron, A. R. & Byrne, D. (1988). *Exploring social psychology* (2nd Ed.).cBoston : Allyn and Bacon Inc.
- Başbay, M., Ünver, G. ve Bümen, N. (2009). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 345-366.
- Bieg, S., Backes, S., & Mittag, W. (2011) The role of intrinsic motivation for teaching, teachers' care and autonomy support in students' self-determined motivation. *Journal For Educational Research Online*, 3(1), 122-140.
- Bishay, A. (1996). Teacher motivation and job satisfaction: A study employing the experience sampling method. *Journal of Undergraduate Sciences*, 3, 147-154.
- Budak, S. (2005) *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, E. A., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (13. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Colangelo, N. G. (1997). *Handbook of gifted education*. Allyn and Bacon, MA.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlilik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çiğdem, G. ve Memiş, A. (2011). Sınıf öğretmenliği adaylarının öğrenme stilleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(40), 57-773.
- Demirtaş, H. Cömert ve M. Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Dilekmen, M. ve Ada, Ş. (2005). Öğrenmede güdülenme. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 113-123.
- Fischer, N., & Rustemeyer, R. (2007). The impact of perceived teacher behavior on motivational development in mathematics. *Zeitschrift für Pädagogische Psychologie*, 21, 135-144.

- Gürbüz, H. ve Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 71-83.
- İflazoğlu, A. ve Tümkaya, S. (2008). Öğretmen adaylarının güdülenme düzeyleri ile drama dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 61-73.
- Jesus, S. & Conboy, J. (2001). A stress management course to prevent teacher distress. *The International Journal of Educational Management*, 15(3), 131-137.
- Karasar, N. (2002) *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (7.Baskı). Ankara: 3A Araştırma Eğitim, Danışmanlık Ltd. Şti.
- Kasser, T. & Ryan, M. (1996). Further examining the american dream: Differential correlates of intrinsic and extrinsic goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(3), 280-287.
- Ocak, G. (2005). Meslek olarak öğretmenlik. K. Keskinliç (Ed.). *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde (s. 37-85). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Önen, A. S. ve Ulusoy, F. M. (2012). The effects of pre-service teachers' interpersonal relationship dimensions on their attitudes towards the teaching profession. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 5529-5533.
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi (SDÜ örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 29-48.
- Peck, R. F., R. B. Fox, & P. T. Morston. (1977). *Teacher effects on students' achievement and self-esteem*. Washington DC: National Institute of Education.
- Richard M. R. & Edward L. Di. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Robbins, S. (1994) *Örgütsel davranışın temelleri* (Çev: S. A. Öztürk). Eskişehir: ETAM Basım Yayın.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Sawyer, B. & Kaufman, S. (2004). Primary-grade teachers' self-efficacy beliefs, attitudes toward teaching, and discipline and teaching practice priorities in relation to the "Responsive Classroom" approach. *The Elementary School Journal*, 104(4), 321-341.
- Sünbül, A. M. (2003). Bir meslek olarak öğretmenlik. Ö. Demirel ve Z. Kaya (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* (3. Baskı) içinde. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şimşek, H. (2005). Orta öğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1).
- Taşdan, M. ve Tiryaki, E. (2008). Özel ve devlet ilköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumunu düzeylerinin karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 54-69.
- Tekerek, M. ve Polat, S (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011. Fırat University-Elazığ.

- Terzi, M. Ünal, M. ve Gürbüz, M. (2012). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının matematiğe yönelik akademik güdülenme düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 51-60.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik yutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 45, 109-127.
- Wlodowski, R. (1999). Motivation and diversity: A framework for teaching. *New Directions for Teaching and Learning*, 78, 7-9.
- Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik mesleği motivasyon kaynakları ve temel tutumlar: Kuramsal bir bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 33-46.